MALTA
Fil-Qorti tal-Magistrati (Malta)

Magistrat Dr Simone Grech LL.D.

Seduta tas-6 ta' Frar 2019

Il-Pulizija
vs

Roderick Vella

Il-Qorti,

Rat l-akkuzi dedotti kontra Roderick Vella, bil-karta ta' l-identita' numru 249085M, akkuzat quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali:

"Talli fix-xhur ta' bejn Mejju u Ottubru 2017, minn garage, gewwa Lilian House, Tirq il-Katakombi, Naxxar,

1. *minghajr il-hsieb li tisraq jew li taghmel hsara kontra l-ligi izda biss biex tezercita dritt li tippretendi li ghandek, gieghelt bl-awtorita' tieghek innifsek lil xi xi hadd ihallas dejn jew jesegwixxi obbligazzjoni tkun li tkun jew fixkilt lil Emanuel Borg, Tiziana Sammut Borg u Rudolph Sammut fil-pussess ta' hwejjgu b' xi mod iehor kontra il-ligi jew indhalt fi hwejjeg ta' haddiehor.*

Il-Qorti hija gentilment mitluba li f' kaz ta' htija minbarra li tinfliggi l-pieni stabbiliti mil-Ligi, tordna lill-imsemmija persuna sabiex thallas l-ispejjez li ghandhom x' jaqsmu mal-hatra ta' l-esperti, jekk ikun il-kaz, kif provdut fl-Artikolu 533 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta."

Rat l-atti u d-dokumenti kollha ezebiti.

Semghet il-provi.

Semghet trattazzjoni.

Ikkunsidrat:

Illi l-akkuza tiffigura l-offiza tar-ragion fattasi ai termini ta' l-artikolu 85 tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Dan l-artikolu jghid hekk:

85. Kull min, bla hsieb li jisraq jew li jaghmel hsara kontra l-ligi, izda biss biex jezercita jedd li jippretendi li ghandu, igieghel, bl-awtorita tieghu nnifsu, lil xi hadd ihallas dejn, jew jesegwixxi obbligazzjoni, tkun li tkun, jew ifixkel lil xi hadd fil-pussess ta' hwejgu, jew ihott bini, jew jikser il-mixi ta' l-ilma jew jiehu l-ilma ghalih, jew b'xi mod iehor, kontra l-ligi, jindahal fi hwejjeg haddiehor, jehel, meta jinsab hati, il-piena ta' prigunerija minn xahar sa tliet xhur:

Izda, il-qorti tista' fid-diskrezzjoni taghha, minflok il-piena hawn fuq imsemmija, taghti l-piena tal-multa.

Fil-Liġi Maltija, l-elementi ta' dan ir-reat kif imħadna fil-ġurisprudenza Maltija jirriflettu l-analiżi tal -ġurista Taljan Francesco Carrara fil-kitba tiegħu Esposizioni dei Delitti in specie – parte speciale del Programma del corso di diritto criminale, Volum 5, Lucca, 1868, fejn, f'pagna 487, para 2850 itenni l-elementi ta' dan ir-reat bħala:

"1.o Un atto esterno che spogli altri di un bene che gode, e sia eseguito contro la opposizione o espressa o presunta di questo

2.o Credenza di far quest'atto in esercizio di un diritto

3.o Coscienza di fare di privato braccio quello che dovrebbe farsi per autorita' di magistrati

4.o Mancanza di titolo piu' grave."

Fis-sentenza deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet Il-Pulizija vs. Spiru Bartolo nhar id-disgha (9) ta' Jannar tas-sena elfejn u sitta (2006) intqal hekk:

"Illi kif gie ritenut minn din il-Qorti diversament preseduta l-elementi kostituttivi tar-reat ta' "ragion fattasi" taht l-art.85 tal-Kodici Kriminali huma erbgha u cioe' :-

(a) att estern li jispolja lil xi hadd minn xi haga li tkun qieghed igawdi, liema att ikun esegwit kontra loppozizzjoni, espressa jew prezunta, ta' dan il-hadd iehor;

(b) il-kredenza li l-att qed isir b'ezercizzju ta' dritt ;

(c) il-koxjenza fl-agent li hu qieghed jaghmel "di privato braccio" dak li jmissu jsir permezz ta' l-awtorita' pubblika ; u

(d) n-nuqqas ta' titolu li jirrendi l-fatt aktar gravi. (Ara. App. Krim. "Il-Pulizija vs. Carmel maghruf bhala Charles Farrugia"[17.2.95] ; "Il-Pulizija vs. Reno Micallef"[6.6.95] ; "Il-Pulizija vs. Mark John Schembri"[18.9.2002] u ohrajn)."

Ta' l-istess portata kienet id-decizjoni moghtija mill-Qorti ta' l-Appell Kriminali fl-ismijiet Il-Pulizija vs Mario Lungaro fit-18 ta' Novembru 1996:

"Biex jikkonfigura ruhu r-reat ta' ragion fattasi, iridu jikkonkorru dawn l-elementi: "(1) att estern li jispolja lil xi hadd iehor minn haga li jkun qieghed igawdi, liema att ikun ezegwit kontra lopposizzjoni, espressa jew presunta, ta' dan il-hadd iehor; (2) il-kredenza li l-att qieghed isir b'ezercizzju ta' dritt; (3) il-koxjenza fl-agent li hu qieghed jaghmel 'di privato braccio' dak li jmissu jsir per mezz ta' l-awtorita` pubblika (jew, fi kliem il-Crivellari, Il Codice Penale per il Regno d'Italia Interpretato ecc., Torino, 1895, Vol. VI, pagna 749, 'la persuasione di fare da se` cio` che dovrebbe farsi reclamando l'opera del Magistrato'); u (4) in-nuqqas ta' titolu li jirrendi l-fatt aktar gravi (ara, fost diversi sentenzi, Il-Pulizija v. Salvatore Farrugia, Appell Kriminali 14 ta' Dicembru, 1957, Vol. XLI.iv.1506; Il-Pulizija v. Carmel sive Charles Farrugia, App. Krim. 17 ta' Frar, 1995; Il-Puliziia v. Carmelo Ciantar, 18 ta' Settembru, 1996; ara wkoll Falzon, G., Annotazioni alle Leggi Criminali (Malta), 1872, p. 123)."

Hu risaput - u dan, del resto, johrog mill-istess definizzjoni tar-reat in dizamina - li l-istess att materjali jista' jaghti lok ghar-reat ta' ragion fattasi jew ghal reat iehor (hsara volontarja, serq), u jekk ikunx hemm dana r-reat ta' ragion fattasi jew xi reat iehor ikun jiddependi mill-intenzjoni tal-agent. Hu rrelevanti jekk dina l-intenzjoni tikkwalifikax bhala intenzjoni specifika jew intenzjoni generika".

Din il-Qorti tqies illi fil-kliem tal-ligi nfisha biex jissussisti r-reat tar-ragion fattasi jinhtieg li l-imputat "*ifixkel lil xi hadd fil-pussess ta' hwejgu.*" Fi kliem iehor jinhtieg att estern li jispolja lil haddiehor minn oggett li jkun qieghed igawdi. Jekk il-pussess ikun diga' qieghed ghand l-imputat u l-imputat jaghzel li jzomm dan il-pussess, ma jkun qieghed jaghmel l-ebda att estern li permezz tieghu inehhi l-oggett mill-pussess tat-terz u jimpussessa ruhu minnu. L-imputat ma jkun fixkel lil hadd mill-pussess ta' hwejgu ghax pussess ma jkunx kellu. Fil-kawza fl-ismijiet Il-Pulizija vs Eileen Said deciza fid-19 ta' Gunju 2002 il-Qorti ta' l-Appelli Kriminali spjegat li:

"Ir-reat ma jissussistix meta l-att materjali jikkonsisti fir-retenzjoni ta' pussess li dak li jkun gia' ikollu. Hemm bzonn li jkun hemm att pozittiv li jippriva lit-terz, jew ifixklu fil-pussess tal-haga ghax kif jghid il-Carrara (Prog. Parte Speciale Vol 5 para 2850):-

'L' atto esterno deve privare altro contro sua voglia di un bene che gode. Chi e' nell' attuale godimento di un bene e continua a goderne a dispetto di chi non voglia; non delinque perche' la legge protegge lo "stato quo", il quale non puo' variarsi tranne per consenso degli interessati o per decreto della autorita' giudiziale."

Dwar dan il-punt, hemm ukoll dottrina u gurisprudenza Taljana dwar ir-reat ta' ragion fattasi li minnu l-leġislatur Malti kien ġie kjarament ispirat, li tgħallem li ż-żamma jew rifjut ta' konsenja ta' oġġetti per se ma twassalx għal dan ir-reat ta' ragion fattasi. Skont il-Majno, "*E per parita di ragione fu giudicato non costituire delitto di esercizio arbitrario il semplice fatto di trattenere e rifiutarsi a restituire*".(Codice per il Regno d'Italia, Luigi Maino – Libro II, Titolo IV, Art. 235 e 236, Para 1189, fol. 6).

Ikkunsidrat;

Mill-provi prodotti, jirrizultaw is-segwenti fatti:

L-imputat inghata inkarigu biex jaghmel xi xogholijiet fi proprjeta' ta' Tiziana Sammut Borg sitwata fi Triq il-Katakombi, Naxxar.

Skont ix-xhieda moghtija mill-parti allegatament leza, l-imputat inghata *generator* sabiex dan ikun jista' jigi supplit b' dawl waqt ix-xogholijiet li kien jaghmel go dan is-sit, izda bl-intendiment illi meta ma jkunx ser jaghmel uzu minn dan il-*generator,* dan jitpogga gewwa garaxx f' Lilian House, Triq il-Katakombi, Naxxar.

Mix-xhieda moghtija fl-affidavit ta' WPS 97 u mix-xhieda moghtija mill-parte civile viva voce, irrizulta li kien hemm zmien fejn ma kinux qed isiru xogholijiet mill-imputat izda l-generator baqa' ghand l-istess imputat.

Irrizulta mix-xhieda moghtija fl-affidavit ta' WPS 97 illi skont ma infurmah Emanuel Borg, il-generator gie uzat sal-24 ta' Mejju 2017. Imbaghad ix-xoghol kien waqaf biex joqghod il-konkos, u rega' beda x-xoghol fis-26 ta' Lulju 2017 sal-31 ta' Awissu 2017. Imbaghad wara l-31 ta' Awissu 2017, ma sar l-ebda xoghol iehor u l-generator gie ritornat lura lil parti leza fis-17 ta' Ottubru 2017.

Saret ukoll allegazzjoni mill-parti allegatament leza illi bejn ix-xahar ta' Awissu u Ottubru 2017, dan il-generator gie osservat li kien sitwat Ta' Sliema gewwa l-van blu ta' l-imputat. Izda dwar dan, ma tressqux provi li jikkorraboraw tali allegazzjoni.

Mill-banda l-ohra l-imputat insista li huwa kien jutilizza l-generator waqt ix-xogholijiet fil-post ta' Tiziana Sammut Borg biss u li kien jpoggi l-generator gewwa l-vann tieghu peress li ma setax ihallih fis-sit in kwistjoni ghax dan is-sit kien ghadu qed jinbena. Fl-affidavit ta' WPS 97, l-imputat gie mnizzel li qal li huwa kien ghamel xogholijiet fit-12 ta' Settembru 2017 kif ukoll fis-7 ta' Ottubru 2017 izda, peress li ma giex imhallas l-ammonti dovuti, huwa kien zarma kollox u waqaf jahdem fis-sit. Irrizulta li kien baghat ittra legali lil Rudolph Sammut u Tiziana Sammut Borg fit-13 ta' Ottubru 2017 fejn talab li jigi mhallas fl-intier (Dok RV2 ezebita fis-seduta tat-30 ta' Jannar 2019).

Il-Qorti qieset diversi fatturi li wassluha ghal konkluzzjonijiet taghha illi l-akkuza ta' raggion fattasi ma gietx sodisfacentement ippruvata lil hinn minn kull dubbju dettat mir-raguni. Dan ghal diversi ragunijiet:

Fl-ewwel lok, hemm it-trapass twil ta' zmien li ghadda sabiex sar dan ir-rapport mill-parti leza. Irrizulta mill-affidavit ta' WPS 97 u anke mir-rapport ezebit bhala RV1 fis-seduta tas-6 ta' Novembru 2018, illi r-rapport mill-parti allegatament leza sar fl-24 ta' Lulju 2018. Il-generator kien gie ritornat fis-17 ta' Ottubru 2017. L-ilment huwa li l-generator gie uzat mill-imputat u ma thalliex fil-post indikat lilu bejn Mejju u Ottubru 2017. Ghalhekk, meta sar ir-rapport kienu ghaddew disa' xhur.

Fit-tieni lok, jidher li din il-kwistjoni nqalghet wara li kien hemm dizgwid bejn il-partijiet. Dan jirrizulta mill-kontenut tal-ittra legali

ezebita bhala Dok RV2 fis-seduta tat-30 ta' Jannar 2019 kif ukoll mill-affidavit ta' WPS 97 li fih gie mnizzel li Emanuel Borg kien infurma lil pulizija li diga' kien xi kaz iehor il-Qorti. Kien wara dawn il-kwistjonijiet, li l-parte leza ghamlu rapport fejn allegaw li l-generator ma kienx qed jithalla mill-imputat fil-post indikat minnhom.

Fit- tielet lok, irrizulta li l-imputat irritorna l-generator meta gie hekk mitlub li jirritornah mill-parti leza, u dana fi zmien ferm qabel ma' sar ir-rapport mill-parti allegatament leza mal-pulizija.

Fir-raba' lok, ma gewx ippruvati mill-prosekuzzjoni it-tieni u t-tielet elementi rikjesti biex tissussisti din l-imputazzjoni, ossija ma ngabux provi dwar il-kredenza li l-att qed isir b'ezercizzju ta' dritt u l-koxjenza fl-agent li hu qieghed jaghmel "di privato braccio" dak li jmissu jsir permezz ta' l-awtorita' pubblika.

Fil-hames lok, hemm konflitt fil-verzjonijiet moghtija peress li l-imputat insista li huwa qatt ma gie muri post fejn kellu jhalli l-generator izda kellu permess minghand Emanuel Borg u Tiziana Sammut Borg sabiex il-generator jiehdu d-dar u jzommu fil-van tieghu. Mill-banda l-ohra, il-parti allegatament leza sostniet li l-imputat kien gie muri post fejn kellu jhalli l-generator u li dan qatt ma hallih hemm. Din il-Qorti taraha inverosimili kif il-parte civile qed tilmenta dwar il-fatt li l-imputat kien jiehu l-generator mieghu fil-vann minflok ma' jhallih fil-post hekk indikat minnhom, waqt li fl-istess nifs, dawn hallew disa' xhur biex marru jaghmlu rapport mal-pulizija u fid-diversi okkazzjonijiet meta l-imputat kien jiehu l-generator fil-vann tieghu, huma qatt ma lmentaw dwar dan. L-imputat kien car fix-xhieda tieghu li qatt ma saru ilmenti mieghu dwar il-fatt li l-generator kien qed jitpogga gewwa l-vann tieghu u addirittura kienet l-istess parte civile li kienet timla l-generator bil-fuel. Certament li kieku b' xi mod il-parte civile kienet qed thoss li qed tigi ppregudikata mill-pussess taghha tal-generator, kienet tieqaf taghti l-fuel lil dan il-generator jew ta' l-anqas tilmenta ma' l-imputat li l-generator kellu jithalla f' post indikat.

Finalment, jibqa' l-fatt krucjali li l-allegat generator kien fil-pussess ta' l-imputat sa minn mindu beda l-inkarigu moghti lilu f' April 2017 u imbaghad gie ritornat fis-17 ta' Otturbu 2017. Ma hemmx agir li jammonta ghal spussessament ta' hwejjeg li kienu fil-pussess tal-parte

civile. Li ghamel semmai l-imputat kien li zamm f' idejh hwejjeg li kienu fil-pussess tieghu u mhux li nehhihom mill-pussess tal-parte civile. Skont il-Maino fuq citat, dan ma jwassalx ghall-estremi tar-reat ta' ragion fattasi.

Decide

Ghaldaqstant, din il-Qorti wara li rat l-artikolu 85 tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta, taqta' u tiddeciedi din il-kawza billi ma ssibx lill-imputat hati ta' l-imputazzjonijiet imressqa fil-konfront tieghu u tilliberah minn kull kundanna u htija.

Dr Simone Grech
Magistrat

Karen Falzon
Deputat Registratur